BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING TABAQALASHTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA PEDAGOGIK MAHORATINI OSHIRISH

Abdullayeva Moxinur O'lmasboy qizi

Ta'lim tarbiya nazariyasi va metodikasi

Annotatsiya: Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining differensial yondashuv orqali pedagogik mahoratini oshirish o'quvchilarning turli xil ta'lim ehtiyojlarini qondirishda muhim ahamiyatga ega. Moslashtirilgan kasbiy rivojlanishni amalga oshirish, hamkorlik amaliyotlarini rivojlantirish, texnologiyadan foydalanish va aks ettirish amaliyotlarini rag'batlantirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning faolligi va yutuqlarini rag'batlantiradigan inklyuziv sinflarni yaratishi mumkin. Ushbu tadqiqot ta'lim samaradorligini oshirishda tabaqalash tamoyillari va ularning amaliy qo'llanilishini o'rganadi.

Kalit so'zlar: differensial ta'lim, pedagogik mahorat, boshlang'ich sinf o'qituvchilari, kasbiy rivojlanish, inklyuziv ta'lim, hamkorlikda o'qitish, reflektiv amaliyot, o'quvchilarning faolligi, shaxsiylashtirilgan ta'lim, texnologiya integratsiyasi.

Turli xil ta'lim olamida boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'z o'quvchilarining turli ehtiyojlarini qondirish muammosiga duch kelishadi. Har bir bola sinfga o'ziga xos tajriba, qobiliyat va o'rganish uslublarini olib keladi, bu esa o'qituvchilar uchun o'z ta'lim strategiyalarini moslashtirish uchun zarurdir. Malaka oshirishga tabaqalashtirilgan yondashuv boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini oshirishga, ularga inklyuziv va samarali ta'lim muhitini yaratishga qaratilgan. Ushbu maqola

tabaqalashtirilgan ta'lim tamoyillari va ularni o'qitish amaliyotini yaxshilash uchun qanday qo'llash mumkinligini o'rganadi.

Ta'limdagi tabaqalanishni tushunish: Differentsiatsiya o'quvchilarning individual ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitishni moslashtirishni anglatadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning tayyorgarligi, qiziqishlari va o'rganish profillarida farqlanishini tan oladi. Differentsiallashtirilgan sinfda o'qituvchilar o'quvchilar ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda tarkibni, jarayonlarni va mahsulotlarni o'zgartiradilar, bu esa o'rganish va jalb qilish uchun bir nechta yo'llarni taqdim etadi.

Differentsiatsiyaning asosiy tamoyillari: Hurmatli vazifalar: Differentsiatsiya barcha talabalar uchun qiyin, ammo bajarilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni yaratishga urg'u beradi. Bu o'quvchilarni o'sishga undab, individual ta'lim darajasini hurmat qiladigan vazifalarni taqdim etishni o'z ichiga oladi.

1. Moslashuvchan guruhlash: Talabalar muayyan ta'lim maqsadlari va ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda guruhlarga bo'linadi va qayta guruhlanadi. Ushbu dinamik yondashuv turli qobiliyatlarga ega tengdoshlar o'rtasida hamkorlik qilish imkonini beradi.
2. Doimiy baholash: Doimiy baholash o'quvchilar taraqqiyotini tushunish va shunga mos ravishda o'qitishni sozlash uchun juda muhimdir. O'qituvchilar ma'lumotlarni to'plash va o'qitish amaliyotini xabardor qilish uchun formativ baholashdan foydalanadilar.
3. Talabalar tanlovi: Talabalarga o'z o'qishlari bo'yicha tanlov qilish imkoniyatini berish motivatsiya va faollikni oshiradi. Bunga loyihalar uchun mavzularni tanlash yoki tushunishni namoyish qilishni tanlash kiradi.

Pedagogik mahoratni tabaqalash orqali takomillashtirish:

1. Malaka oshirish bo'yicha seminarlar:Differentsial malaka oshirish seminarlarini o‘tkazish o‘qituvchilarning pedagogik mahoratini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Seminarlar turli darajadagi tajribalarni qamrab olishi va o'qituvchilarga ularning o'qitish amaliyotiga mos keladigan mavzularni o'rganishlari uchun imkoniyatlarni taqdim etishi

kerak. Masalan, mashg'ulotlar yangi o'qituvchilar uchun asosiy strategiyalardan tajribali o'qituvchilar uchun ilg'or texnikalargacha bo'lishi mumkin.

2. Mentorlik va tengdoshlar bilan hamkorlik:Mentorlik dasturlarini yaratish va tengdoshlar bilan hamkorlikni rag'batlantirish uzluksiz o'rganish madaniyatini rivojlantirishi mumkin. Tajribali o‘qituvchilar o‘z hamkasblarini farqlash bo‘yicha ilg‘or tajribalarni almashish, dars rejalari bo‘yicha fikr-mulohazalarini bildirish va samarali o‘qitish strategiyalarini modellashtirish orqali qo‘llab-quvvatlashlari mumkin. Birgalikda rejalashtirish mashg'ulotlari o'qituvchilarga aqliy hujum qilish va birgalikda differensiyalangan darslarni ishlab chiqish imkonini beradi.

3. Resurslarga kirish: Turli xil o'quv resurslariga kirishni ta'minlash farqlashni qo'llab-quvvatlash uchun juda muhimdir. Bunga darsliklar, raqamli vositalar va tabaqalashtirilgan o'quv materiallarini taklif qiluvchi onlayn platformalar kirishi mumkin. O'qituvchilarni turli xil resurslar bilan jihozlash orqali ular o'z talabalarining noyob ehtiyojlarini yaxshiroq qondirishlari mumkin.4. Reflektiv amaliyotga e'tibor qarating

O'qituvchilarni reflektiv amaliyot bilan shug'ullanishga undash ularga ta'limni farqlash samaradorligini baholashga yordam beradi. Reflektiv jurnallar, tengdoshlarning kuzatuvlari va fikr-mulohaza zanjirlari o'qituvchilarga o'z ta'lim usullarini tahlil qilish va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi. Bu doimiy aks ettirish o'sish va moslashish ongini rivojlantiradi.

5. Texnologiyalar integratsiyasi: Texnologiya farqlash uchun kuchli vosita bo'lishi mumkin. Raqamli platformalar o'qituvchilarga shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasini yaratish, darhol fikr-mulohazalarni taqdim etish va talabalar taraqqiyotini kuzatish imkonini beradi. Ta'limni boshqarish tizimlari, ta'lim ilovalari va interaktiv dasturiy ta'minot kabi vositalar turli xil o'rganish uslublari va sur'atlariga mos kelishi mumkin, bu esa o'qituvchilarga differentsiatsiyani samarali amalga oshirish imkonini beradi.

Qiyinchiliklar va yechimlar: Differentsial yondashuv ko'plab afzalliklarga ega bo'lsa-da, u qiyinchiliklarni ham keltirib chiqaradi. O'qituvchilar differensiallik talablari tufayli o'zlarini haddan tashqari oshirib yuborishlari yoki uni samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan tayyorgarlikdan mahrum bo'lishlari mumkin. Ushbu muammolarni hal qilish uchun maktablar doimiy kasbiy rivojlanishga ustuvor ahamiyat berishlari va tajriba va tavakkal qilishni qadrlaydigan qo'llab-quvvatlovchi madaniyatni yaratishlari kerak.

O'sish tafakkurini rag'batlantirish: O'qituvchilar o'rtasida o'sish tafakkurini rivojlantirish farqlash bilan bog'liq qo'rquvni engillashtirishi mumkin. Muammolarni o'rganish imkoniyati sifatida ko'rib, o'qituvchilar yangi strategiyalarni qabul qilishlari va o'z amaliyotlarini doimiy ravishda takomillashtirishlari mumkin.

Xulosa qilib aytganda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini tabaqalashtirilgan yondashuv orqali oshirish o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirishda muhim ahamiyatga ega. Moslashtirilgan kasbiy rivojlanishni amalga oshirish, hamkorlikni rivojlantirish, resurslar bilan ta'minlash va texnologiyalarni integratsiyalash orqali o'qituvchilar o'zlarining samaradorligini oshirishlari mumkin. Differensiatsiyani qabul qilish nafaqat o'qituvchilarga foyda keltiradi, balki barcha talabalar uchun yanada inklyuziv va qiziqarli o'quv muhitini yaratadi. Ta'lim landshafti rivojlanishda davom etar ekan, tabaqalashtirilgan yondashuvni qo'llash o'quvchilarning keyingi avlodini tarbiyalashda kalit bo'ladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Tomlinson, C. A. (2001). Aralash qobiliyatli sinflarda o'qitishni qanday farqlash mumkin. Aleksandriya, VA: ASCD.

2. Tomlinson, C. A. va Striklend, C. (2005). Differentsiallashtirilgan ta'lim: o'rta va o'rta maktab o'qituvchilari uchun qo'llanma. Aleksandriya, VA: ASCD.

3. Hall, T., Vue, G. va Cooper, J. (2004). Differentsial ko'rsatma: o'qituvchilar uchun qo'llanma. Ueykfild, MA: CAST, Inc.

4. Sousa, D. A. (2011). Miya qanday o'rganadi. Ming Oaks, Kaliforniya: Corwin Press.

5. Xetti, J. (2009). Ko'rinadigan o'rganish: yutuq bilan bog'liq 800 dan ortiq meta-tahlillarning sintezi. Nyu-York, Nyu-York: Routledge.

6. Dixon, F. A., Yssel, N., Devis, A. va Jons, N. D. (2014). Differentsiallashtirilgan ta'lim: Boshlang'ich maktab o'qituvchilari uchun qo'llanma. Nyu-York, Nyu-York: Routledge.

7. Blek, P. va Uilyam, D. (1998). Baholash va sinfda o'rganish. Ta'limda baholash: printsiplar, siyosat va amaliyot, 5(1), 7-74.

8. Koehler, M. J. va Mishra, P. (2009). Texnologik pedagogik kontent bilimi (TPACK) nima? Texnologiya va o'qituvchilar ta'limining zamonaviy muammolari, 9(1), 60-70.

9. Levy, H. (2010). Differentsiallashtirilgan ko‘rsatma: o‘qituvchilar uchun amaliy qo‘llanma. Nyu-York, Nyu-York: Pearson.

10. Sullivan, P. va MakKarti, D. (2014). O'quvchilarni reflektiv amaliyotlardan foydalanishga o'rgatish. Ta'lim tadqiqotlari jurnali, 107(1), 14-24.